

Na osnovu člana 28. Zakona o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS“ br. 111/2009 и 20/15), Direktor Muzičke škole „Kosta Manojlović“, Nemanjina br. 9, Zemun, dana 22.09.2016. donosi:

PRAVILA ZAŠTITE OD POŽARA

I. OPŠTE ODREDBE

Zaštita od požara obuhvata skup mera i radnji za planiranje, finansiranje, organizovanje, sprovođenje i kontrolu mera i radnji zaštite od požara, za sprečavanje izbjivanja i širenja požara, otkrivanje i gašenje požara, spašavanje ljudi i imovine, zaštitu životne sredine, utvrđivanje i otklanjanje uzroka požara, kao i za pružanje pomoći kod otklanjanja posledica prouzrokovanih požarom.

Zaštita od požara ostvaruje se:

1. Organizovanjem i pripremanjem subjekata zaštite od požara za sprovođenje zaštite od požara
2. Obezdivanjem uslova za sprovođenje zaštite od požara
3. Preduzimanjem mera i radnji za zaštitu i spašavanje ljudi, materijalnih dobara i životne sredine prilikom izbjivanja požara
4. Nadzorom nad primenom mera zaštite od požara

II. PLANIRANJE I ORGANIZOVANJE ZAŠTITE OD POŽARA

1. PRAVILA ZAŠTITE OD POŽARA

Pravila zaštite od požara u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara, a u cilju unapređenja zaštite od požara unutar objekta MUZIČKE ŠKOLE "KOSTA MANOJLOVIĆ" obuhvataju:

1. Organizaciju tehnoloških procesa na način da rizik od izbjivanja i širenja požara bude otklonjen, a da u slučaju njegovog izbjivanja bude obezbedena bezbedna evakuacija ljudi i imovine i sprečeno njegovo širenje.
2. Zaštitu od požara u zavisnosti od namene objekta sa potrebnim brojem lica sposobljenih za obavljanje poslova zaštite od požara.
3. Donošenje Plana evakuacije i uputstva za postupanje u slučaju požara.
4. Način sposobljavanja zaposlenih za sprovođenje zaštite od požara.
5. Prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih za sprovođenje preventivnih mera zaštite od požara.
6. Proračun maksimalnog broja ljudi koji se mogu bezbedno evakuisati iz objekta.

1.1. Organizacija tehnoloških procesa na način da rizik od izbjivanja i širenja požara bude otklonjen, a da u slučaju njegovog izbjivanja bude obezbedena bezbedna evakuacija ljudi i imovine i sprečeno njegovo širenje

1.1.1. TEHNOLOŠKI PROCES

MUZIČKA ŠKOLA "KOSTA MANOJLOVIĆ", organizuje i obezbeđuje sprovođenje mera za sprečavanje i otkrivanje požara, kao i mere za gašenje požara u poslovnim prostorijama MUZIČKE ŠKOLE "KOSTA MANOJLOVIĆ".

Osnovni proces je muzičko obrazovanje I to se odvija u tri procesa:

- predškolsko obrazovanje (koji obuhvata muzički vrtić, muzičko zabavište I pripremni predškolski program)
- osnovno muzičko obrazovanje
- srednje muzičko obrazovanje

Danas u školi postoji sedam odseka: za klavir, gudačke instrumente, duvačke instrumente, solo-pevanje, harmoniku, gitaru i odsek za muzičku produkciju i snimanje zvuka. Osnovno obrazovanje do sada je steklo oko 3000 učenika a srednju školu završilo je oko 650 učenika

1.1.2. Opis tehničko tehnoloških i građevinskih karakteristika objekta:

Objekat MŠ "Kosta Manojlović" nalazi se u ulici Nemanjina br.9 u Zemunu, ovaj objekat je izgrađen 1970 godine I nalazi se u neposrednoj blizini SRC Pinki..

Objekat koji koristi MŠ "Kosta Manojlović" je spratnosti Su+Pr+2+Pomoćna zgrada. U suterenu je smeštena arhiva, topotna podstanica, tonski studio.U prizemlju se nalazi administrativni deo sa kancelarijom direktora,sekretariat,računovodstvo,zbornica i koncertna sala.Na prvom I drugom spratu se nalaze učionice opremljene instrumentima .

Objekat se razvrstava u kategoriju javnih zgrada, gde spadaju zgrade koje imaju više od 80% korisne površine namenjene za okupljanje ljudi (obrazovni, kulturni, sportski, religiozni i sl.susreti), a ostale prostorije su stambene i/ili poslovne namene - shodno Tehničkoj preporuci za zaštitu od požara stambenih, poslovnih i javnih zgrada JUS TP 21:2002.

Objekat MŠ "Kosta Manojlović" u dvorištu ima pomoćnu zgradu koja je sagrađena od drveta u kojoj se nalaze učionice I to u prizemlju I na spratu.

Vertikalna komunikacija obavlja se preko centralnog stepenišnog jezgra koje vodi do prizemlja i koje koriste zaposleni I daci kao I posetoci,. Stepeništa su armirano betonska.

Zagrevanje objekta je radijatorsko objekat je naslonjen na gradsku toplanu.

Uključivanje i isključivanje električne energije u slučaju akcidenta izvodi se preko prekidača u GRO koje se nalazi u prizemlju zgrade,, koji može isključiti ovlašćeni radnik iz elektrodistribucije(ili ovlašteno lice iz škole), ili preko I RTI koji se nalaze u prizemlju,spratu kao I u pomoćnoj zgradi I to u prizemlju.

Zaštita od kratkog spoja izvedena je topljivim I automatskim osiguračima. Unutar objekta izvedena je instalacija opšteg, pomoćnog i paničnog osvetljenja. Osvetljenje se vrši svetiljkama različitog tipa u zavisnosti od namene prostorija. Odgovarajući broj paničnih svetiljki je postavljeno u svim prostorijama koje koristi MŠ "Kosta Manojlović".

Svetiljke u objektu su u običnoj izvedbi (svetiljke sa fluo cevima).

Zaštita od kratkog spoja instalacije osvetljenja izvedena je automatskim i topljivim osiguračima odgovarajuće nazivne struje.

Panično osvetljenje izvedeno je led svetiljkama sa sopstvenim aku-baterijama i to sa zelenim strelicama koje pokazuju pravac evakuacije i sa natpisom "IZLAZ" koji pokazuje evakuacioni izlaz.

Zaštita od opasnog napona dodira izvedena je nulovanjem.

Instalacije utičnica i termičkih potrošača su u običnoj izvedbi.

Isključivanje pojedinih delova objekta moguće je na razvodnim ormarima čiji je položaj prikazan na jednopolnim šemama za svaki RO.

Kao zaštita od atmosferskih prenapona objekta izvedena je gromobranska instalacija za gromobran tipa "prirodni prihvat", posredstvom gromobranksih spustova hvataljke se vezuju na temeljni uzemljivač objekta.

Na gromobranskim spustevima predviđeni su ispitni spojevi za merenje otpora uzemljenja.

Unutrašnja hidrantska mreža je raspoređena tako da pokriva deo koji koristi MŠ "Kosta Manojlović" vertikalama promera 52 mm (tip C).

Cevi unutrašnje hidrantske mreže postavljene su tako da su zaštićene od mehaničkih udara.

Vatrogasno crevo trevira je dužine 15 m, dok je dužina kompaktnog mlaza vode 5 m.

Hidrantski ormari postavljeni su na visini od 1,5 m od poda do hidrantskog ventila i označeni su oznakom za hidrant "H".

U hidrantske ormare je postavljena standardna oprema: kosi ventil, crevo trevira f52 i mlaznica usnika f12.

U celom objektu MŠ "Kosta Manojlović" postavljene su tablice za evakuaciju I urađen je grafički prikaz puteva evakuacije.

Objekat MŠ "Kosta Manojlović" razvrstan je u III.6 kategoriju ugroženosti od požara, (objekti sa izvesnim rizikom od izbjanja požara-javni I poslovni poslovni objekti u kojima se okuplja do 200 lica, shodno Uredbi za razvrstavanje objekata i zemljišta u kategorije ugroženosti od požara (Sl.Gl. RS br. 76/10).

1.2. Zaštita od požara u zavisnosti od namene objekta sa potrebnim brojem lica oспособljenih za obavljanje poslova zaštite od požara

Radi sprovođenja propisanih i naloženih mera zaštite od požara, kao i drugih poslova i zadatka propisanih Zakonom i drugim propisima iz oblasti zaštite od požara, Pravilima zaštite od požara, u skladu sa Zakonom, utvrđuje se odgovarajuća organizacija zaštite od požara u zavisnosti od namene objekata sa potrebnim brojem lica oспособljenih za obavljanje poslova zaštite od požara.

Za poslove neposrednog organizovanja i sprovođenja preventivnih mera zaštite od požara u određeno je pismenom odlukom lice za neposredno organizovanje i sprovođenje preventivnih mera zaštite od požara (referent).

Na poslove protivpožarnog obezbeđenja rasporeduju se zaposleni sa položenim stručnim ispitom iz oblasti zaštite od požara.

1.2.1. OBJEKAT MŠ- KOSTA MANOJLOVIĆ

Stepen ugroženosti tehnološkog procesa, delatnosti koja se odvija u okviru MŠ-KOSTA MANOJLOVIĆ:

U objektu nije predviđeno odvijanje tehnoloških procesa koji predstavljaju povećanu požarnu opterećenost. U objektu je postavljena elektro, vodovodna i kanalizaciona mreža, unutrašnja hidrantska mreža, kao i oprema za gašenje požara-ručni prenosni PP aparati. Takođe, u glavnom objektu škole izведен je sistem za dojavu požara ručnim javljačima a u pomoćnoj drvenoj zgradi je izведен stabilni sistem za detekciju i dojavu požara, tipa BENTEL 424

U objektima se ne vrši skladištenje ni rad sa opasnim materijama.

Oprema u prostorijama MŠ-KOSTA MANOJLOVIĆ prilagođena je tehnologiji rada, što znači da su prostorije opremljene uredajima i instalacijama potrebnim za nesmetano obavljanje procesa rada.

Prostor u MŠ-KOSTA MANOJLOVIĆ sa aspekta zaštite od požara, raspolaže sa:

- Mobilnim aparatima za gašenje požara, prenosnim tipa S, CO₂
- Hidrantskom mrežom,unutrašnja hidrantska mreža
- Ručni i automatski javljači
- Protivpanične svetiljke
- Stabilni sistem za detekciju i dojavu požara

Ispravna sredstva i oprema (ručni prenosni aparati) za gašenje požara postavljaju se na označenim, vidnim i pristupačnim mestima u objektu.

Redovni pregled ispravnosti prenosnih i prevoznih aparata za početno gašenje požara, kao i kontrola protočnog kapaciteta i pritiska vode u unutrašnjoj hidrantskoj mreži obavlja se dva puta u toku godine, odnosno na svakih 6 meseci.

Ispitivanje na HVP (hladni vodeni pritisak), prema važećim propisima za PP aparate tipa S, treba vršiti svake 2 godine, a za PP aparate tipa CO₂, svakih 5 godina.

Vrsta opreme i sredstava za gašenje požara i njihov razmeštaj bliže su određeni Elaboratom zaštite od požara, odnosno utvrđuju se Planom zaštite od požara.

PP centrala je projektovana i izvedena tako da pokriva pomoći objekat.

Osnovni stabilni delovi stabilne instalacije za dojavu požara su centralni uređaj za nadzor odvojena upravljačko operativna konzola. Glavni izvor napajanja el.energijom, rezervni izvor napajanja el.energijom, individualno konvencionalni automatski i ručni javljači požara i el.instalacija slabe struje.

Ručni javljači požara postavljeni su u hodnicima, prolazima, stepeništima i pored izlaza, zbog povećane efikasnosti za otkrivanje i javljanje požara.

Alarmsiranje je predviđeno aktiviranjem sirena sa potrebnim nivoom zvuka.

U delu objekta gde su smeštene administrativne prostorije od materijala dominira veća količina papira, drvo, plastika, tekstil, polivinil-hlorid.

Od opreme za rad koristi se standardna kancelarijska oprema(stolovi,stolice, klupe,ormani, kompjuteri,štampači,projektor,kopir aparat, telefoni i dr.)

Vrata na koridorima evakuacije otvaraju se u smeru evakuacije iz prostorija i objekta. Zborno mesta su plato ispred objekta tj na platou SRC Pinki..

Računajući od nivoa sa kog je moguć pristup automehaničkim lestvama, objekat ne pripada kategoriji visokih objekata. Pristup objektu za intervenciju vatrogasnim vozilima omogućen je sa strane ulice Nemanjinina.

Nosivost prilaznog kolovoza iz ulice Nemanjinina je 13 kN osovinskog pritiska čime je ispunjen zahtev za bezbedan prilaz vatrogasnih vozila objektu.

Evakuaciju je moguće izvršiti putem postojećeg ulaza i izlaza iz objekta. Zborno mesto je plato preko puta objekta MŠ-KOSTA MANOJLOVIĆ:

Na osnovu procene ugroženosti objekta, sa stanovišta zaštite od požara, odnosno fizičko-hemiskih osobina materijala koji se koriste u prostorijama objekta, mogući su požari klase "A". Klasifikacija mogućih požara izvršena je prema standardu SRPS EN:2011 („Službeni glasnik RS“ br.30/11)

Požari klase "A" su požari čvrstih materijala sa stvaranjem žara pri sagorevanju (ugalj, drvo, papir, polivinil hlorid, tekstil,...). Za gašenje ovih požara koristi se voda iz unutrašnjih i spoljnih hidranata kojima je objekat opremljen. Požari na električnim instalacijama (razvodnim električnim ormarima i drugim električnim uređajima) nisu po ovom standardu tretirani kao posebna klasa požara. Prilikom isključenja električne energije, svrstavaju se u druge pripadajuće kategorije požara. Za gašenje ovih požara koriste se voda, prah, ugljendioksid.

Na osnovu očekivane klase požara (mogući su požari klase "A"), predviđena su odgovarajuća sredstva za gašenje, voda-hidrantska instalacija, prenosni PP aparati S-6A i CO₂/s.

Požari na električnim instalacijama (razvodnim električnim ormarima i drugim električnim uređajima,) nisu po ovom standardu tretirani kao posebna klasa požara. Prilikom isključenja električne energije, svrstavaju se u druge pripadajuće kategorije požara.

Tehničke karakteristike usvojenih aparata za gašenje požara

Iz grupe aparata za gašenje suvim prahom, predviđeni su prenosni i prevozni aparati za početno gašenje požara tipa "S", koji su usaglašeni sa srpskim standardom SRPS Z C2 035 i SRPS Z C2 135.

Iz grupe aparata za gašenje ugljen dioksidom, predviđeni su prenosni aparati za početno gašenje požara tipa "CO₂", koji su usaglašeni sa srpskim standardom SRPS Z C2 040.

1.2.2. MERE PRI IZVOĐENJU RADOVA ZAVARIVANJA, REZANJA I LEMLJENJA

Ovi radovi se mogu izvoditi na osnovu Uredbe o meraima zaštite od požara pri izvođenju radova zavarivanja, rezanja i lemljenja ("Službeni glasnik SRS" бр.50/79).

- Izvodač radova dužan je da dostavi pismeni zahtev za odobrenje izvođenja navedenih radova. Zahtev sadrži: naziv podnosioca zahteva, broj i datum zahteva, naziv preduzeća, objekat, mesto gde se radovi vrše, opis radova, vreme izvođenja radova, lično ime rukovodioca radova, potpis i pečat podnosioca zahteva. Zahtev se predaje ovlašćenom licu objekta na kome se izvode radovi.

- Odobrenje za izvođenje radova daje ovlašćeno lice za zaštitu od požara. Odobrenje sadrži: naziv davaoca odobrenja, broj i datum, naziv objekta i mesta na kojima se radovi izvode, opis radova, vreme izvođenja radova, mere koje treba preduzeti u cilju bezbednog izvođenja radova, lično ime rukovodioca radova, lično ime nadležnog lica za zaštitu od požara-davaoca odobrenja, potpis ovlašćenog lica i pečat preduzeća.

- Ukoliko se desi da važnost odobrenja istekne, a radovi nisu završeni, rukovodilac radova je dužan da traži produženje važnosti odobrenja, koje se produžava tek onda kada ovlašćeno lice ponovo pregleda mesto radova i ustanovi da nema smetnji za produženje.

- Odobrenje se izdaje u tri primerka: rukovodiocu radova, referentu zaštite od požara i arhivi
- Nakon izvedenih radova izvršiće se zapisnička primopredaja radova u kojoj učestvuju: rukovodilac izvođenja radova rukovodeće lice objekta na kome su radovi izvedeni i lice zaduženo za zaštitu od požara u Poslovnim objektima. Zapisnik se sastavlja u dva primerka od kojih se jedan predaje rukovodiocu radova, a drugi zadržava lice zaduženo za zaštitu od požara. Ukoliko se ustanovi da nakon davanja odobrenja postoji opasnost od izbijanja požara, nadležno lice za zaštitu od požara postavlja vatrogasnu stražu.
- Ako je prilikom izvođenja radova angažovano više izvođača radova, odobrenje s zahtevom može izdati rukovodilac izvođača radova koji koordinira sve poslove, što se preciznije može odrediti kod sklapanja ugovora.
- Odobrenje za izvođenje radova zavarivanja, rezanja i lemljenja izdaje se samo kada se ovlašćeno lice uveri da je mesto za izvođenje radova u potpunosti pripremljeno i da su preduzete sve mere bezbednosti u skladu sa odredbama Uredbe o merama zaštite od požara pri izvođenju ovih radova.

Odobrenje se ne sme izdati u slučajevima:

- Ako mesto nije pripremljeno za izvođenje navedenih radova;
- Izvođenje radova u prostorijama sa automatskim uređajima za otkrivanje požara, ako ovi uređaji nisu blokirani i ako se mogu oštetiti;
- Ako postoji opasnost od izbijanja eksplozije u prostorijama gde mogu nastati eksplozivne smeše ili u prostorijama gde se nalaze materije koje su opasne i koje mogu izazvati požar ili eksploziju;
- Ako bi se radovi izvodili u prostoru u prisustvu velikih količina zapaljivih tečnosti, eksplozivnih materija ili drugih zapaljivih materija.

Za bezbedno izvođenje radova neposredno su odgovorni: izvođač radova, rukovodilac radova i ovlašćeno lice za zaštitu od požara.

Započeti radovi zavarivanja obustaviće se kada se izmene uslovi rada u pogledu zaštite od požara i eksplozije ili sam karakter izvođenje radova. Kada se preduzmu potrebne mere zaštite uz dopunu i ponovnu overu odobrenja, radovi se mogu nastaviti.

U toku izvođenja radova zavarivanja, rezanja i lemljenja obavezno je prisustvo stručno osposobljenog lica (lice koje ima pooženi stručni ispit iz oblasti protivpožarne zaštite) sa pripravnim PP apartima tipa S-9, S-9A.

Na privremenim mestima zavarivanja mogu da se drže najviše po dve boce kiseonika i acetilena (po jedna radna i jedna rezervna), sa propisanim količinama i osigurane od pada. Boce moraju da budu najmanje 5 m udaljene od grejnih tela, odnosno 10M od otvorenih izvora vatre. Boce se ne smeju zagrevati preko 35 °C.

1.3. Plan evakuacije i uputstva za postupanje u slučaju požara

Požar može nastati u radno vreme i van radnog vremena.

Ako nastane u radno vreme obično je na vreme otkriven pa se može pristupiti njegovoj lokalizaciji i eliminaciji. Najbliži zaposleni su dužni da pristupe lokalizaciji požara priručnim sredstvima i PP aparatima i to pre svega na način bez opasnosti po sebe, te prisutna lica u neposrednoj okolini. Pri tome su u obavezi da obavestite teritorijalnu vatrogasnu jedinicu, direktora MŠ-KOSTA MANOJLOVIĆ, organe MUP-a i referenta zaštite od požara.

Ako je požar kasno uočen i ne može se ugasiti priručnim sredstvima, PP aparatima, hidrantima, odmah se upućuje poziv teritorijalnoj vatrogasnoj jedinici, organima MUP-a..

Prilikom poziva vatrogasne jedinice zaposleni ostavlja sledeće podatke:

- Naziv;
- Lokacija objekta (ulica i broj);
- Vrsta objekta i materijal koji gori;
- Front gorenja i površinu požara;
- Postoji li opasnost po ljude i okolne objekte;
- Koje materije gore i postoji li opasnost od trovanja i eksplozija;
- Broj telefona sa kog je pozvana vatrogasna jedinica.

Do dolaska vatrogasne jedinice, direktor ili rukovodioči radnih jedinica organizuju ljudstvo prema unapred napravljenom Planu zaštite od požara, izdaju zadatke i rukovode akcijom gašenja, evakuacije, spasavanja ljudi i iznošenjem materijalnih dobara iz požarom zahvaćenih objekata.

Pre početka gašenja mora se isključiti napajanje objekta električnom energijom, jer se vodom ne smeju gasiti kablovi i uređaji pod naponom. Ukoliko se gasi vodom, primenjuje se puni mlaz ili raspršeni mlaz, izmaglica, u zavisnosti koliko se blizu može prići požaru.

Ljudstvo se ne sme kretati pored kablova i uređaja koji elektriziraju.

Po dolasku teritorijalne vatrogasne jedinice na mesto događaja, referent zaštite od požara i svi zaposleni, stavljuju se na raspolaganje komandiru vatrogasne jedinice, koji preuzima dalje mere gašenja i spasavanja i izvršavaju njegova naredenja.

Zaposleni i referent zaštite od požara dužni su da u cilju lakše i brže lokalizacije i eliminacije požara, komandiru daju korisne informacije koje obuhvataju:

- U kom delu **objekta** je izbio požar;
- Kakav materijal gori;
- U kom delu je vatra prvo primećena, kako se širila i u kom pravcu;
- Da li u objektu pod požarom postoje eksplozivne i zapaljive materije i koje ako ih ima;
- Da li unutar objekta ima povređenih i neevakuisanih ljudi;

- Gde su evakuacioni putevi;
- Raspored i lokaciju spoljašnjih i unutrašnjih hidranata.

Ako požar ugrožava ljudske živote, glavne snage se koncentrišu na njihovo spasavanje uz paralelnu lokalizaciju požara.

U cilju uspešnijeg rukovodenja akcijom gašenja požara komandir može:

- Da zabrani pristup i udalji lica koja su u blizini požara;
- Da zabrani saobraćaj pored mesta požara ukoliko oceni da će akcija gašenja biti brže sprovedena, ili ako postoji opasnost po lica koja se tu kreću;
- Da naredi evakuaciju lica i predmeta iz susednih objekata koji su ugroženi požarom, kao i evakuaciju tehničke, papira od važnosti i drugih materijalnih dobara koja bi mogla biti uništena vatrom;
- Da naredi prekid dovoda el. energije ili propan-butan gasa, ako to zahtevaju potrebe gašenja požara;
- Da preduzima i druge mere, koje će po njegovoj oceni biti od koristi pri gašenju požara i što manjem uništavanju imovine.

U slučaju izbijanja požara većih razmera, elementarnih nepogoda, eksplozija, kojima se mogu ugroziti ljudski životi, materijalna dobra, ili životna okolina, svi zaposleni su dužni da rade na spasavanju unesrećenih i imovine, bez obzira na radno vreme, radno mesto i kvalifikaciju.

Po završetku intervencije referent zaštite od požara je dužan da sačini izveštaj o toku i rezultatima vatrogasnog intervencije i da ga prosledi direktoru MŠ-KOSTA MANOJLOVIĆ:

Izveštaj se piše u dva primerka od kojih jedan zadržava referent zaštite od požara.

1.3.1. Donošenje Plana evakuacije i uputstva za postupanje u slučaju požara

U postupku intervencije vatrogasno-spasištačkih jedinica, jedan od najznačajnijih zadataka jeste evakuacija lica koja su se našla u ugroženoj zoni.

Kroz tehničke mere (standardi i pravilnici) i stručno tehničku literaturu definišu se optimalna rešenja ili daju primeri proračuna vezani za stvaranje objektivnih uslova za efikasnu evakuaciju.

Problem evakuacije nije samo dominantno pitanje pri nastanku požara u objektu ili prostoru, već je ono prisutno i pri drugim akcidentnim situacijama kao što su: hemijski akcidenti, zemljotres, teroristički napad, pretnja podmetanjem eksplozivnih naprava i dr.

Početni i krajnji cilj kod stvaranja uslova za evakuaciju je princip napuštanja objekta za što kraće vreme na bezbedan način.

Kao polazna osnova za izradu Plana evakuacije, korišćena je sledeća regulativa koja defineše ovu oblast:

1. Zakon o zaštiti od požara ("Službeni Glasnik RS" br. 111/2009 i 20/15);
2. SRPS TP21 2003, Tehničke preporuke za urbanističke i građinske mere bezbednosti od požara stambenih, poslovnih i javnih zgrada;
3. Zaštita od požara. Simboli i tehničke šeme. SRPS U. J1.220;

4. Simboli zaštite od požara za tehničke prikaze ("Službeni list SFRJ" br. 51/81);
5. SRPS ISO 8421-6 Evakuacija i spasavanje.

Pojam evakuacije, u smislu Plana evakuacije, obuhvata organizovani način napuštanja prostorija, pre nego što nastupi ugrožavanje života i zdravlja zaposlenih i posetilaca, što može izazvati iznenadni događaj, čiji je nastup i štetne posledice moguće predvideti.

Pod spasavanjem u smislu ovog Plana, podrazumeva se organizovano sprovođenje radnji kojima se osobama zatećenim u ugroženim prostorijama pruža pomoć, kada radi okolnosti nastalih iznenadnim događajem sami ne mogu napustiti prostorije i zgradu, a da pri tom ne dovedu u opasnost svoj život. Evakuacija i spasavanje sprovodi se u slučajevima iznenadnih događaja. Iznenadni događaji mogu ugroziti sigurnost zaposlenih i posetilaca u građevinama pa se mora organizovati brza i smislena evakuacija u slučaju njihovog nastajanja.

1.3.2. Način otkrivanja opasnosti, dojava i uzbunjivanje

Otkrivanje i dojavu požara i uopšte poremećaja na objektu, opremi i instalacijama, koji bi mogli izazvati opasnost po život i zdravlje osoba i imovinu, vrše svi zaposleni. Otkrivanje i dojava požara, kao i uzbunjivanje može se izvršiti putem automatskih i ručnih javljača požara, preko PP centrale i alarma. Dojavu je moguće obaviti i lično ili telefonom i to: direktoru ili licima sa posebnim odgovornostima, (u daljem tekstu: Upravi), osposobljenim rukovodiocima za evakuaciju i spasavanje i licu za sprovođenje preventivnih mera ZOP-a. Isti postupak sprovodi se i u slučaju pojave opasnosti od bilo koje elementarne nepogode.

Način obaveštavanja:

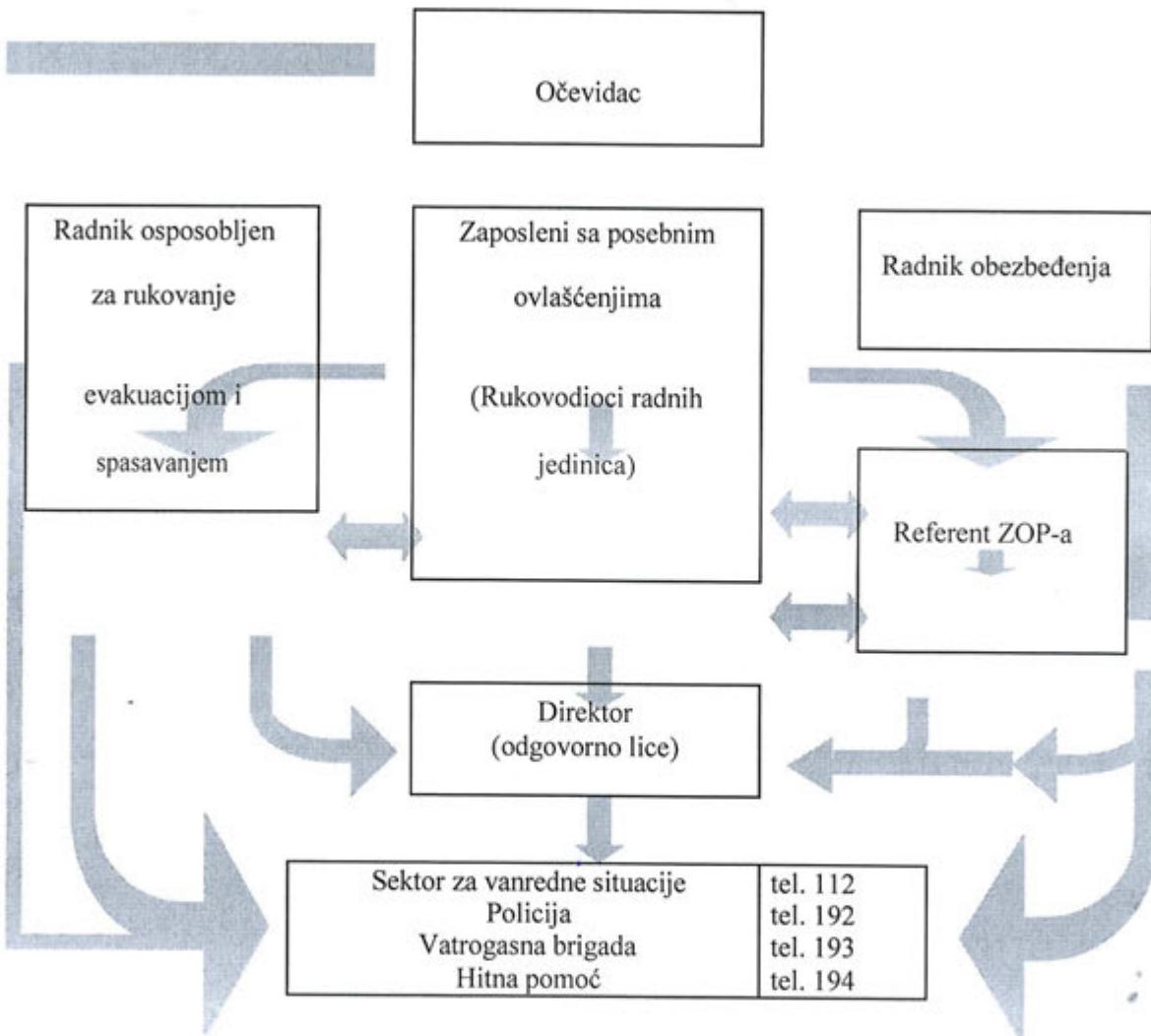
- telefon
- mobilni telefon

_____

Za davanje uzbune na lokaciji u slučaju iznenadnog neželjenog događaja postoje odgovarajući uređaji za otkrivanje i javljanje požara. Objekat MŠ-KOSTA MANOJLOVIĆ: na lokaciji Nemanjina br.9, Zemun, pokriven je jednim delom sistemom za automatsko otkrivanje i javljanje požara sa sirenom za uzbunjivanje.

Šema dojave u slučaju iznenadnog događaja

Način davanja uzbune

Naredbu za uzbunjivanje daje direktor MŠ-KOSTA MANOJLOVIĆ: ili ovlašćeni radnici, rukovodioci, za svaku organizacionu jedinicu posebno.

Javna preduzeća, Ustanove i preduzeća koja se obaveštavaju u slučaju iznenadnih neželjenih događaja su:

Red. br.	Naziv	Adresa	Broj telefona
1.	Uprava za vanredne situacije	Beograd, Kneza Miloša 101	112; 011/3062-000
2.	Toplana-intervencije:		011/2093-100
3.	MUP - Policijska uprava grada Beograda	Beograd,	192;
4.	Sektor za vanredne situacije	Beograd, Mije Kovačevića 24	193; centrala 011/2812-011
5.	Hitna pomoć	Beograd,	194;
6.	JKP Infostan	Beograd, Danijelova 33	centrala 011/395-4240
7.	Elektro Distribucija Beograd EDB	Beograd, Masarikova 1-3	011/340-55-55

1.3.3. Operativni plan evakuacije

Direktor (odgovorno lice), lice sa posebnim ovlašćenjima (domar) - nosioci evakuacije i spasavanja

Ospozljivanje za evakuaciju i spasavanje obavlja se praktično u tri dela:

- ospozljivanje rukovodilaca za evakuaciju i spasavanje
- upoznavanje svih zaposlenih s načinom evakuacije i spasavanja
- sprovodenje praktičnih vežbi evakuacije i spasavanja.

Kod izbora zaposlenih koji će se ospozobiti za rukovodioce evakuacije i spasavanja u slučaju nastanka iznenadnog neželenog događaja potrebno je voditi računa, da to budu zaposleni koji će obzirom na svoje fizičke, psihofizičke i zdravstvene sposobnosti, moći obaviti predvidene radnje.

Evakuacija posetilaca i zaposlenih iz objekata vrši se kada su zatečena lica u zgradu ugrožena: požarom, hemijskim akcidentom, zemljotresom, terorističkim napadom, pretnjom ili podmetanjem eksplozivnih naprava.

Pravo da naredi evakuaciju lica iz zgrade imaju:

- Direktor (odgovorno lice), ili ovlašćeni radnici, rukovodioci (Rukovodioci radnih jedinica, domar), za svaku organizacionu jedinicu posebno;
- Rukovodilac intervencije na gašenju požara, otklanjanju hemijskih akcidenata, i dr.

Težišno se proraduje postupak evakuacije u slučaju požara, jer je on najrealniji i najobuhvatniji i može da se odnosi na celu zgradu ili pojedinačni prostor.

U objekty MŠ-KOSTA MANOJLOVIĆ od iznenadnih neželenih događaja su nosioci evakuacije I to direktor i zaposleni sa posebnim ovlašćenjima (Rukovodioci radnih jedinica, domar). Krajnji cilj nosioca evakuacije je da bezbedno sprovedu posetioce i zaposlene kroz koridore za evakuaciju do bezbednog mesta označenog na Planu evakuacije (zborni mesto).

Evakuisani iz objekata, privremeno se smeštaju u slobodan (bezbedan) prostor – zborno mesto. Zborni mesto je minimum na 30 m od objekta.

Način izvođenja evakuacije i spasavanja

Nakon dojave akcidentne situacije, ako se ustanovi da dojava nije lažna, uzbunjuju se zaposleni i posetioци.

Nosioci evakuacije dužni su da obezbede evakuacione izlaze u položaju kojim se ne ometa izlazak lica iz objekta i otpočinju sprovođenje evakuacije iz objekta.

Način izvođenja evakuacije objekta je sledeći:

- a) Evakuacija iz kancelarija na spratu gde su se zaposleni ili gosti zatekli u trenutku uzbunjivanja, obavlja se utvrđenim horizontalnim koridorima

- (prvcima) evakuacije do stepeništa, stepeništem do prizemlja, gde dolaze do obeleženih evakuacionih izlaza (spoljnih vrata);
- b) Evakuacija iz prostorija u suterenu gde su se zaposleni ili gosti zatekli u trenutku uzbunjivanja, obavlja se utvrđenim horizontalnim koridorima (prvcima) evakuacije do stepeništa, stepeništem do prizemlja, gde dolaze do obeleženih evakuacionih izlaza (spoljnih vrata), odnosno iz kancelarijskog prostora u suterenu, direktno do obeleženog evakuacionog izlaza (spoljnih vrata) u suterenu;
  - v) Evakuacija iz prizemlja obavlja se obeleženim horizontalnim koridorima (prvcima) evakuacije ka vratima i dalje ka obeleženim evakuacionim izlazima.
  - g) Nakon napuštanja objekta, zaposleni i gosti, kreću se ka određenom **zbornom mestu** na otvorenom prostoru gde će od rukovodioca evakuacije i spasavanja dobiti dalja uputstva.

Evakuacioni putevi, smerovi kretanja i izlazi na osnovama za svaki objekat, kao i pojedine delove prostora u objektima prikazani su grafičkom dokumentacijom ovog Plana.

Rukovodioci evakuacije i spasavanja dužni su za vreme evakuacije:

- nadzirati i koordinirati akcije u svrhu evakuacije;
- obzirom na razvoj događaja tokom evakuacije, izdavati naredenja pojedinim zaposlenima i drugim odgovornim zaposlenima za preduzimanja posebnih mera u vezi sa nastalim promenama;
- preduzimati dodatne mere posebno u slučajevima kada evakuacija nije u celosti izvedena.

Nakon dolaska vatrogasne jedinice, komandir iste, načelno, pored akcije gašenja požara rukovodi i evakuacijom, odnosno spasavanjem prevashodno lica iz ugrožene zone.

U slučaju neposredne ugroženosti posetilaca i zaposlenih, nastale usled požara, eksplozija i drugih akcidenata, evakuacija se sprovodi po sledećim fazama:

- a) Pripreme za evakuaciju,
- b) Selektivna evakuacija,
- v) Totalna evakuacija.

- a) **Priprema evakuacije**, obuhvata okupljanje zaposlenih, izdavanje potrebnih naredenja osoblju koje je zaduženo za sprovođenje iste, pripremu materijalno-tehničkih sredstava koja su predviđena za iznošenje i transport. Ako na delu objekta gde je potrebno izvršiti evakuaciju nema dovoljno osoblja, angažuje se osoblje iz drugih delova zgrade, ili od pripadnika vatrogasno-spasičkih jedinica.
- b) **Selektivna evakuacija**, obuhvata pojedine delove zgrade koji su neposredno ugroženi, ili se očekuje njihova ugroženost. Njoj prethodi priprema evakuacije, a sprovodi se prema Planu koji određuje rukovodilac evakuacije. **Rukovodilac evakuacije** je **director škole**, zaposleni sa posebnim ovlašćenjima, ili komandir na intervenciji. On izdaje naredenja koja sadrže: vreme početka evakuacije, pravac i maršrutu kretanja, bezbedno mesto za evakuisane, mesto za evakuaciju važnih i vrednijih materijalnih sredstava, vreme završetka evakuacije.

Vreme trajanja procesa evakuacije, čini zbir vremena trajanja sledećih pojedinačnih etapa:

- Napuštanje prostorije u kojoj se nalaze lica ugrožena požarom,
- Kretanje lica kroz horizontalne i vertikalne koridore (pravce evakuacije) do izlaza za evakuaciju,
- Kretanje lica van zgrade do bezbednog (zbornog) mesta za evakuisane.

Evakuacija se izvodi preko postojećih unutrašnjih saobraćajnica, stepeništa, hodnika, prolaza i holova.

Najnepovoljniji slučaj evakuacije je iz spratnog dela zgrade (potkrovilje) i iz suterenskog dela zbog nedostatka alternativnog koridora (pravca) evakuacije.

Stoga rukovodilac gašenja i evakuacije treba da oceni način evakuacije: hodnikom, stepeništem, odnosno preko prozora i sa spoljne strane objekta, ako je to moguće.

Rukovodilac evakuacije i izvršioci evakuacije su dužni da u pripremi i pri evakuaciji preduzmu sve mere na sprečavanju panike i očuvanju reda i discipline.

Evakuisani se usmeravaju na bezbedna mesta koja se nalaze na otvorenom prostoru van objekta.

v) **Totalna evakuacija**, nastaje prerastanjem iz selektivne evakuacije, odnosno kada rukovodilac intervencije sa predsednikom suda i drugim odgovornim licima, utvrde da je ceo objekat neposredno ugrožen.

Spasavanje povređenih lica treba vršiti oprezno jer zbog nestručnosti (prelomi, trovanja) stanje istih može da se pogorša. Lakše povredenim treba odmah pružiti pomoć, a za teže povredene obezbediti hitnu pomoć i odvoženje u zdravstvene ustanove.

U uslovima požara kod ugroženih nastupa panika, što uzrokuje dodatna povredljivanja i zbog toga rukovidilac gašenja i evakuacije, putem razгласa, megafonom i slično, umirujućim glasom smanjuje paniku među ugroženima.

U požarom ugroženom objektu, uvek se prednost daje spasavanju ljudi, međutim, kad god je to moguće, vrši se spasavanje materijalnih dobara i zaštita životne okoline. Intervencija se izvodi u cilju spasavanja vrednih materijalnih dobara, uklanjanja zapaljivih i eksplozivnih materija koje mogu povećati katastrofu.

Direktor škole kroz proradu i vežbe evakuacije određuje izvršioce za spasavanje vrednih dokumenata-rchive i materijalnih dobara.

Vredna materijalna dobra se iznose van ugroženog prostora, a ista se fizički obezbeduju.

Postupci nakon sprovedene evakuacije

Nakon sprovedene evakuacije i okupljanja zaposlenih i ostalih na zbornom mestu, rukovodioci evakuacije i spasavanja, procenjuju situaciju u okviru koje:

- proveravaju jesu li svi zaposleni i gosti napustili objekat;
- određuju radnje koje treba preduzeti na nužnom saniranju posledica iznenadnog događaja (gašenje požara i sl.);

- određuju radnje koje treba preuzeti radi sprovodenja akcije spasavanja osoba koje su blokirane u delovima gradevine (korišćenje opreme za izvođenje spasavanja, određivanje rasporeda i redosleda spasavanja i sl.);
- otpuštaju kućama preostale osobe koje ne mogu učestvovati u daljim akcijama.

Način sprovedenja spasavanja

U svim slučajevima, kad evakuacija gostiju i zaposlenih nije sprovedena u potpunosti, pristupa se akciji spasavanja preostalih osoba.

U ovoj akciji učestvuju:

- osobe, koje odrede rukovodioci evakuacije i spasavanja,
- pripadnici profesionalne vatrogasne jedinice,
- prema potrebi stručne osobe drugih preduzeća.

Rukovodioci evakuacije i spasavanja, u okviru svog delokruga rada, utvrđuju putem izveštaja sledeće:

- koliko je osoba ugroženo i gde se nalaze,
- kakva im neposredna opasnost preti,
- je li nastupila panika,
- koji su hodnici i stepeništa neprohodni.

Istovremeno ocenjuju koja su sredstva za spasavanje potrebna i koja su lična i kolektivna zaštitna sredstva potrebna za zaposlene koji ovu akciju sprovode.

Do dolaska vatrogasne jedinice, u granicama mogućnosti, koriste vlastita sredstva za spasavanje, ako ista poseduje.

Nakon dolaska profesionalne vatrogasne jedinice koristiće se oprema za spasavanje, vatrogasne jedinice, a svi zaposleni i rukovodstvo društva stavljuju se na raspolaganje rukovodiocu akcije gašenja i spasavanja, a rukovodenje akcijom preuzima komandir vatrogasne jedinice.

Spasavanje osoba s visine

Za spasavanje osoba sa visine treba koristiti vlastitu raspoloživu opremu ukoliko škola istu poseduje. Nakon dolaska profesionalne vatrogasne jedinice koristiće se profesionalna vatrogasna oprema.

Spasavanje osoba u slučaju požara

U slučaju požara moraju se po naj pre spasavati ugrožene osobe, a tek onda kreće akcija za konačno savladavanje požara. Rukovodioci evakuacije i spasavanja određuju način spasavanja osoba u slučaju požara.

U svakom slučaju poziva se teritorijalna vatrogasna jedinica.

U slučaju požara koji otežava spasavanje posetilaca i zaposlenih, treba:

- odmah uporedno s ostalim radnjama spasavanja osoba, pristupiti gašenju požara,
- isključiti instalacije koje predstavljaju opasnost u slučaju požara (električna struja, gas, grejanje);
- prilikom napuštanja ugrožene prostorije zatvoriti prozore i vrata;
- otvoriti vrata i prozore na hodnicima, stepeništima i prostorijama u kojima se obavlja evakuacija, odnosno, spasavanje radi odvoda dima i prevelike toplote,

- probiti zidove i slično, kako bi se zaobišla ugrožena mesta i obavilo spasavanje blokiranih osoba i efikasno gašenje požara.

Spasavanje osoba iz ruševina

Pretraživanje ruševina i spasavanje zatrpanih osoba obavljuju rukovodioci evakuacije i spasavanja, pripadnici profesionalne teritorijalne vatrogasne jedinice i zaposleni koji su određeni.

U slučajevima rušenja zgrade ili njenog dela mora se odmah:

- isključiti struju, vodu, gas, grejanje i dr.;
- utvrditi kritična mesta na koja je potrebno obratiti pažnju;
- utvrditi mesta odakle se javljaju zatrpani i povređeni;
- utvrditi delove zgrade koji bi se tokom spasavanja mogli srušiti, i preuzeti potrebne mere za otklanjanje opasnosti od rušenja.

Spasavanje osoba iz ruševina treba obavljati krajnje oprezno kako ne bi došlo do povreda osoba koje učestvuju u spasavanju ili novih povreda već povređenih ili zatrpanih osoba.

Pri spasavanju treba koristiti namenski alat i opremu, a u krajnjem slučaju i građevinsku mehanizaciju pod nadzorom građevinskih stručnjaka.

1.3.4. Zborna mesta evakuisanih osoba

Svi prisutni i zaposleni nakon izlaska iz objekta, u slučaju iznenadnih događaja, moraju se okupiti na zbornom mestu koje je određeno za okupljanje na otvorenom prostoru.

Na zborna mesta za okupljanje moraju doći prisutni i zaposleni u svim slučajevima iznenadnih događaja osim iznenadnih događaja kao što su olujni vetrovi, grad i širenje oblaka opasnih hemikalija u spoljašnjem prostoru.

U tim slučajevima treba postupiti prema sledećem:

- ne napuštati objekat,
- smestiti se u najsigurnije unutrašnje prostorije,
- čvrsto i po mogućnosti nepropusno zatvoriti sve spoljašnje otvore na objektu, odnosno, prostorijama,
- u saradnji i po zapovesti rukovodioca evakuacije i spasavanja isključiti iz upotrebe sve instalacije, maštine i uređaje koji bi mogli izazvati akcidentne situacije,
- nakon prolaska opasnosti postupiti prema uputstvima rukovodioca evakuacije i spasavanja.

Na lokaciji se određuje sledeće zorno mesto za okupljanje na otvorenom prostoru:

ZBORNO MESTO Slobodan prostor najmanje 30 m udaljen od objekta i to je na platou ispred objekta (SRC Pinki), koji služi za prihvatanje evakuisanih zaposlenih i gostiju.

Nakon okupljanja gosti i zaposleni moraju:

- mirno sačekati dalja naredenja i uputstva,
- ne smeju stvarati naknadnu paniku,

- ne smeju se razilaziti niti se samovoljno ponašati
- ne smeju se vraćati u objekat dok za to ne dobiju odobrenje rukovodioca evakuacije da je ulaz siguran.

Na zbornom mestu rukovodioци evakuacije treba da:

- utvrde jesu li svi gosti i zaposleni napustili objekat;
- ako utvrde da posetnici i zaposleni nisu na broju, preduzmu akciju spasavanja;
- obave koordinaciju daljeg delovanja sa drugim rukovodicima evakuacije i spasavanja i komandirom teritorijalne vatrogasne jedinice;
- organizuju pružanje prve pomoći povređenima, a teže povređene uputiti u medicinske ustanove.

1.3.5. Uputstvo za postupanje u slučaju požara i grafička dokumentacija

Sažeto uputstvo za postupanje u slučaju požara i grafički delovi Plana evakuacije predstavljaju sastavni deo plana evakuacije i Pravila zaštite od požara.

1.3.5.1. Uputstvo za postupanje u slučaju požara

1. Nakon dojave akcidentne situacije, ako se ustanovi da dojava nije lažna, vrši se uzbunjivanje zaposlenih i posetilaca.
2. Zaposleni koji je uočio požar, ako je požar početni, pristupa njegovoj lokalizaciji priručnim sredstvima, prenosnim aparatima za početno gašenje požara tipa - S ili CO₂, ili unutrašnjim zidnim hidrantima, uz prethodno isključivanje električnog napajanja preko glavnog prekidača u R.O. ili havarijskih prekidača (pečurke).
3. Ako je zaposleni primetio požar u zakasneloj (razbuktaloj) fazi, obaveštava nadležne organe Sektora za vanredne situacije o nastalom požaru putem brojeva telefona **193** ili **112**.
4. Pre dolaska teritorijalne vatrogasne jedinice i otpočinjanja gašenja požara **isključiti električno napajanje unutar objekta** preko glavnog prekidača na glavnom elektro razvodnom ormaru. **Isključenje električnog napajanja vrše zaposleni određeni posebnom Odlukom direktora škole.**
5. Odrediti nosioce evakuacije i izvršiti pripreme za evakuaciju, odnosno obezbediti slobodne i bezbedne koridore (pravce) evakuacije i otvorene izlaze za evakuaciju, kao i potrebna sredstva za evakuaciju.
6. **Otpočeti selektivnu ili totalnu evakuaciju ljudi i materijalnih sredstava po prioritetima bez panike i najkraćim pravcima evakuacije.**
7. Po dolasku vatrogasne jedinice na mesto događaja, referent zaštite od požara, zaposleni, stavljuju se na raspolaganje komandiru vatrogasne jedinice, koji preuzima dalje rukovodenje akcijom gašenja i spasavanja.
8. Rukovodilac evakuacije i nosioci evakuacije su dužni da u pripremi i pri evakuaciji preduzmu sve mere na sprečavanju panike i očuvanju reda i discipline.

10. Evakuisani iz zgrade, privremeno se smeštaju u slobodan (bezbedan) prostor – **zborni mesto**. Zborni mesto je plato **ispred objekta**.
11. Nakon sprovedene evakuacije i okupljanja zaposlenih i gostiju na zbornom mestu, rukovodioci evakuacije i spasavanja, procenjuju situaciju u okviru koje:
  - proveravaju jesu li svi zaposleni i posetioci napustili objekat;
  - određuju radnje koje treba preduzeti na nužnom saniranju posledica iznenadnog događaja (gašenje požara i sl.);
  - određuju radnje koje treba preduzeti radi sprovodenja akcije spasavanja osoba koje su blokirane u delovima građevine (korišćenje opreme za izvođenje spasavanja, određivanje rasporeda i redosleda spasavanja i sl.);
  - otpuštaju kućama preostale osobe koje ne mogu učestvovati u daljim akcijama.
12. Nakon okupljanja posetioci, zaposleni i ostali zaposleni moraju:
  - mirno sačekati dalja naredjenja i uputstva,
  - ne smeju stvarati naknadnu paniku,
  - ne smeju se razilaziti niti se samovoljno ponašati**
  - ne smeju se vraćati u objekat** dok za to ne dobiju odobrenje rukovodioca evakuacije.
13. Na **zbornom mestu** se organizuje pružanje prve pomoći povredenima, a teže povređeni upućuju u medicinske ustanove.

1.4. Način osposobljavanja zaposlenih za sprovođenje zaštite od požara

Osnovna obuka zaposlenih iz oblasti zaštite od požara vrši se na osnovu Programa osnovne obuke zaposlenih iz oblasti zaštite od požara koji donosi direktor MŠ-KOSTA MANOJLOVIĆ, a po pribavljenoj saglasnosti inspekcijskih organa, sektora za vanredne situacije.

Sadržajem Programa osnovne obuke obezbeđuje se sticanje najneophodnijih teorijskih i praktičnih znanja o merama zaštite od požara, opštim i specifičnim, vezanim za pojedine poslove i zadatke u procesu rada, a posebno o pravima, dužnostima i odgovornostima zaposlenih u sprovodenju zaštite od požara, načinu rukovanja prenosnim i prevoznim aparatima za početno gašenje požara, opremom i sredstvima za gašenje požara, o postupku u slučaju kvara, izbijanja požara i dr.

Program osnovne obuke zaposlenih iz oblasti zaštite od požara zasniva se na neposrednim opažanjima izvora opasnosti i specifičnostima procesa rada kao i merama zaštite od požara koje se moraju preduzimati.

Osnovna obuka izvodi se putem seminara, predavanja, konsultacija, praktičnih vežbi i dr.

Po završenoj osnovnoj obuci zaposlenih obavezno se sprovodi postupak provere znanja i osposobljenosti zaposlenih iz oblasti zaštite od požara.

Provera znanja i osposobljenosti vrši se putem testova, usmenim ispitivanjem i proverom praktične obučenosti. Referent zaštite od požara priprema testove, utvrđuje članove komisije i odlučuje o načinu provere znanja.

O proveri znanja zaposlenih iz oblasti zaštite od požara sačinjava se zapisnik i vodi odgovarajuća evidencija.

Zaposleni koji ne zadovolji na proveri znanja dužan je da naknadno, a najkasnije u roku od 15-30 dana od izvršene provere znanja, ponovo polaže test.

Zaposleni će se upoznati sa meraima zaštite od požara i postupkom u slučaju požara kroz obaveznu obuku, upoznavanjem od strane neposrednog rukovodioca prilikom stupanja na rad i putem pisanih uputstava, upozorenja i znakova opasnosti.

Osnovna obuka zaposlenih iz oblasti zaštite od požara organizuje se za sve zaposlene, najkasnije u roku od trideset dana od dana stupanja na rad.

Provera znanja zaposlenih vrši se jednom u tri godine.

1.5. Dužnosti i prava svih zaposlenih u MŠ "Kosta Manojlović" kao i angažovanih pravnih i fizičkih lica u sprovođenju mera zaštite od požara

1.5.1. Dužnosti i prava stručnih lica za zaštitu od požara

STRUČNO LICE ZA NEPOSREDNO ORGANIZOVANJE I SPROVOĐENJE PREVENTIVNIH MERA ZAŠTITE OD POŽARA - REFERENT ZAŠTITE OD POŽARA

Dužnosti stručnog lica za neposredno organizovanje i sprovođenje preventivnih mera zaštite od požara, (referent za zaštitu od požara) su sledeće:

- Organizuje, objedinjuje i usmerava rad sa aspekta zaštite od požara;
- Stara se o sprovođenju mera zaštite od požara utvrđenih Zakonom i drugim propisima, Pravilima, kao i drugim opštim i pojedinačnim aktima MŠ "Kosta Manojlović" iz ove oblasti;
- Prati i proučava zakonske i druge propise iz oblasti zaštite od požara i preduzima potrebne mere radi usaglašavanja rada sa tim propisima i unapređivanja zaštite od požara;

- Blagovremeno preduzima sve potrebne mere radi otklanjanja uočenih nedostataka, sprečavanja neželjenih posledica i obezbedenja stalne ispravnosti uredaja za automatsku dojavu požara i gašenje požara;
- Učestvuje u pripremi predloga Pravila zaštite od požara, Programa osnovne obuke zaposlenih, kao i drugih opštih akata iz oblasti zaštite od požara, a nakon donošenja istih, stara se o njihovoj doslednoj pripremi;
- Vrši zamenu i povlačenje dotrajalih, zastarelih, neupotrebljivih aparata i opreme za gašenje požara, stalno u toku godine, a na njihova mesta postavlja novu i savremeniju PP opremu i sredstva;
- Saraduje sa nadležnim inspekcijskim i drugim organima Uprave za vanredne situacije;
- Stara se o potpunom i urednom vođenju svih potrebnih evidencija iz oblasti zaštite od požara;
- Najmanje jednom mesečno putem mesečnog izveštaja, a po potrebi i češće, izveštava Izvršnog rukovodioca o svim uočenim pojavama, promenama, nedostacima i problemima iz oblasti zaštite od požara i predlaže konkretnе mere za uklanjanje svih uočenih nedostataka;
- Ostvaruje stalan uvid u stanje zaštite od požara i bezbednosti objekta, ljudi i imovine u njima i blagovremeno preduzima sve potrebne mere radi otklanjanja uočenih nedostataka i sprečavanja neželjenih posledica;
- Stara se o ispravnosti i razmeštaju uredaja, opreme i sredstava za gašenje požara;
- U slučaju izbijanja požara, ako je na vreme obavešten, što pre dolazi na lice mesta radi pružanja podrške direktoru u organizaciji ljudstva, za gašenje, evakuaciju i spasavanje ljudi i imovine, do dolaska teritorijalne vatrogasne jedinice;
- Po završetku lokalizacije i likvidacije požara, u saradnji sa PP policijom i istražnim organima MUP-a, neposredno učestvuje u utvrđivanju uzroka nastanka požara i o tome izveštaj podnosi direktoru MŠ "Kosta Manojlović";
- Vrši osnovnu teorijsku i praktičnu obuku zaposlenih u MŠ "Kosta Manojlović" iz oblasti zaštite od požara;
- Prati propise iz oblasti zaštite od požara, kao i tehnička dostignuća iz te oblasti i u skladu sa istim preduzima i predlaže potrebne mere radi unapređenja zaštite od požara;
- U slučaju neposredne opasnosti od izbijanja požara i eksplozija, kao i elementarnih nepogoda, preduzima hitne mere za njihovo brzo i efikasno otklanjanje i zabranjuje rad na kritičnim mestima;
- Neposredno vrši kontrolu sprovodenja mera zaštite od požara;
- Obezbeđuje odredene knjige i obrasce radi evidentiranja kontrole aparata za početno gašenje požara i drugih vatrogasnih sprava i uredaja;
- Zaposlenima u MŠ "Kosta Manojlović"; ukazuje na potrebu pridržavanja propisanih mera zaštite od požara i u skladu sa tim preduzima odgovarajuće mere;
- Izdaje odobrenja za izvođenje radova zavarivanja, rezanja i lemljenja na privremenim mestima. Učestvuje u primopredaji ovih radova, vodi evidenciju izdatih odobrenja, kao i drugu dokumentaciju u vezi sa izvođenjem radova zavarivanja, rezanja i lemljenja.;
- Prati nove svetske trendove, nova naučna dostignuća iz oblasti zaštite od požara i u toku radnog veka se neprestalno usavršava;

- Vrši neposrednu kontrolu sprovodenja utvrđenih i naloženih mera zaštite od požara;
- Da u slučaju konstatovanja određenih nepravilnosti i nedostataka zbog kojih postoji neposredna opasnost od izbijanja požara ili eksplozije, zabrani rad do otklanjanja istog nedostatka;
- Da protiv zaposlenog koji se ne pridržava mera propisanih Pravilima, koji je pod dejstvom alkohola ili narkotika podnese prijavu i prosledi je direktoru MŠ "Kosta Manojlović"; radi pokretanja disciplinskog postupka i utvrđivanja krivične odgovornosti.

1.5.2. Dužnosti i prava odgovornog lica

Direktor MŠ "Kosta Manojlović";

Direktor u vršenju poslova zaštite od požara ima sledeća prava i obaveze:

- Neposredno je odgovoran za organizovanje zaštite od požara u MŠ "Kosta Manojlović" sprovodenje mera zaštite od požara, a naročito za primenu propisanih i naloženih mera zaštite od požara u MŠ "Kosta Manojlović";;
- Donosi Pravila zaštite od požara, (eventualno) Plan zaštite od požara i Program osnovne obuke zaposlenih iz oblasti zaštite od požara;
- Stara se o obezbeđivanju sredstava, utvrđuje potrebna sredstva za zaštitu od požara i na bazi raspoloživih sredstava, odobrava njihovo korišćenje;
- Ostvaruje uvid u stanje organizacije zaštite od požara kao i stepen bezbednosti i preduzima potrebne mere u cilju unapređenja zaštite od požara;
- Razmatra inspekcijske i druge nalaze, izveštaje i rešenja, preduzima mere da se utvrđeni nedostaci otklone u datim rokovima i da se sprovode zaključci;
- Razmatra i obezbeđuje potrebne uslove za blagovremeno, potpuno i pristupačno informisanje zaposlenih i drugih lica, sa stanjem organizovanosti i sprovodenjem propisanih i naloženih mera zaštite ljudi i imovine i preduzetim merama za dalje ostvarivanje i unapredovanje te zaštite;
- Utvrđuje materijalnu i drugu odgovornost rukovodilaca pojedinih radnih jedinica, kao i zaposlenih sa posebnim pravima, ovlašćenjima i odgovornostima, koje imenuje, zbog nesprovodenja propisanih ili naloženih mera zaštite ljudi i imovine, koje su im stavljene u nadležnost Zakonom i propisima donetim na osnovu Zakona, Pravilima zaštite od požara ili drugim opštim aktima;
- Kontroliše i obezbeđuje primenu i pridržavanje propisanih i naloženih mera zaštite od požara. U slučajevima kada se uoče ili konstatuju određena odstupanja ili nedostaci u primeni mera zaštite od požara dužan je da odmah preduzme mere u cilju otklanjanja uočenih nedostataka i nepravilnosti;
- Stara se o blagovremenom donošenju Pravila zaštite od požara i drugih akata vezanih za ovu oblast;
- Stara se o blagovremenoj i propisnoj nabavci sredstava i opreme za gašenje požara, njihovom namenskom korišćenju i propisnom održavanju;

- U slučaju izbijanja požara, ako je na vreme obavešten i prisutan, do dolaska teritorijalne vatrogasne jedinice, neposredno organizuje ljudstvo, rukovodi i komanduje akcijom gašenja, evakuacije i spasavanja ljudi i imovine;
- Stara se o blagovremenom i potpunom informisanju zaposlenih sa stanjem, merama i sredstvima koja se preuzimaju na sprovodenju i unapređenju zaštite od požara.

1.5.3. Dužnosti i prava zaposlenih sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima

DOMAR

Prava i obaveze Domara su da:

- Omogućava referentu zaštite od požara uslove za normalan rad;
- Ukazuje referentu zaštite od požara na nove planove i projekte, kao i projekte adaptacije i rekonstrukcije na objektu i instalacijama;
- Obaveštava referenta o potrebi za izvođenjem radova zavarivanja, rezanja i lemljenja na privremenim mestima radi izdavanja odobrenja;
- Predlaže pokretanje disciplinskog postupka protiv zaposlenog koji ne sprovodi propisane ili naložene mere zaštite od požara;
- U saradnji sa referentom zaštite od požara zabranjuje obavljanje poslova od kojih preti opasnost od izbijanja i širenja požara;
- Pre početka izvođenja radova zavarivanja, rezanja i lemljenja na privremenim mestima, vrši kontrolu stanja zaštite od požara radi utvrđivanja uslova za bezbedno izvođenje istih;
- Za sve nepravilnosti koje uoči, preuzima odgovarajuće mere zaštite od požara i u zavisnosti od prirode nedostatka izdaje naredbu da se iste otklone;
- Kontroliše rad vatrogasne straže za vreme izvođenja radova zavarivanja, rezanja i lemljenja na privremenim mestima;
- Saraduje sa referentom zaštite od požara u cilju otklanjanja nedostataka u prostorijama MŠ "Kosta Manojlović";
- Vrši kontrolu stanja opštih i namenskih električnih instalacija, nalaže otklanjanje nedostataka;
- Ne dozvoli korišćenje električnih uređaja i opreme ukoliko utvrdi da se neki nedostatak ne može otkloniti, a da preti opasnost od izbijanja i širenja požara;
- Vodi evidenciju o izvršenim radovima, popravkama i intervencijama na električnim instalacijama, uređajima i opremi;
- U saradnji sa referentom zaštite od požara, privremeno oduzme od zaposlenog el. uređaj (rešo, grejalicu, kalorifer,...), ukoliko utvrdi da korišćenje pomenutih uređaja može da poveća mogućnost nastajanja požara;
- U slučaju izbijanja požara, ako je na vreme obavešten i prisutan, do dolaska teritorijalne vatrogasne jedinice, neposredno organizuje ljudstvo, rukovodi i komanduje akcijom gašenja, evakuacije i spasavanja ljudi i imovine;
- Preuzima i druge radnje i postupke u interesu bezbednosti zaposlenih, posetilaca, objekata i imovine.

Svi zaposleni u MŠ "Kosta Manojlović"

Zaposleni su osnovni nosioci poslova i zadatka zaštite od požara i imaju prava i dužnosti da učestvuju u sprovodenju i unapredavanju mera zaštite ljudi i imovine od požara u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara, Pravilima zaštite od požara i drugim opštim aktima MŠ "Kosta Manojlović".

Prava i obaveze zaposlenih su:

- Da organizuju zaštitu svih vrednosti kojima raspolažu, na način koji obezbeđuje potpunu ličnu i imovinsku sigurnost ljudi i materijalnih dobara;
- Da preduzimaju, sprovode i pridržavaju se propisanih mera zaštite od požara;
- Da traže pomoć od organa, organizacija ili lica koja tu pomoć mogu da im pruže, a naročito u gašenju i sprečavanju širenja požara;
- Da upućuju predloge i zahteve referentu za zaštitu od požara u cilju otklanjanja nedostataka koji mogu da ugroze zdravlje i život ljudi ili dovedu do oštećenja i uništenja objekta MŠ "Kosta Manojlović";
- Da se ospozobljavaju i podvrgnu osnovnoj obuci i proveri znanja za neposredno primenjivanje mera zaštite od požara;
- Da u toku rada i po završetku radnog vremena stalno prate i kontrolišu rad, funkcionišanje i ispravnost opreme, uređaja, instalacija u neposrednoj i široj radnoj okolini i da svaki kvar i neispravnost odmah prijave nadležnom organu, referentu zaštite od požara, predsedniku suda i neposrednom rukovodiocu, a u cilju otklanjanja njihove neispravnosti koje mogu da ugroze bezbednost ljudi i imovine;
- Da pažljivo rukuju opasnim materijama (eksplozivne, zapaljive, nagrizajuće, otrovne,...) i da preduzimaju potrebne i propisane mere pri njihovom korišćenju, skladištenju ili odlaganju;
- Da se staraju da pristup njihovim radnim mestima bude slobodan i moguć, kako bi se nesmetano pristupilo korišćenju sredstava za gašenje požara i drugih sredstava zaštite u otklanjanju posledica požara i drugih opasnih pojava;
- Da koriste lična zaštitna sredstva i opremu na način koji je propisan opštim aktima;

- Da neposredno učestvuju u gašenju požara i ugase ga ako je to moguće bez opasnosti po sebe i druga lica, a da u protivnom obaveste teritorijalnu službu vatrogasne jedinice i organe Sektora za vanredne situacije MUP-a.

1.5.5. Odgovornost radnika zbog nepridržavanja propisanih i naloženih mera zaštite od požara

Zaposleni u MŠ "Kosta Manojlović" dužni su da se u svom radu pridržavaju mera zaštite od požara, propisanih Zakonom, Pravilima zaštite od požara, kao i mera koje im na osnovu izvedenih propisa nalože pojedinci i službe odgovorne za sprovođenje mera zaštite od požara i inspekcijski organi Sektora za vanredne situacije MUP-a.

Nepridržavanje mera zaštite od požara utvrđenih Pravilima zaštite od požara predstavlja težu povredu radnih obaveza i radne discipline.

Odredbe Pravila zaštite od požara obavezne su i primenjuju se za sve zaposlene koji su zasnovali radni odnos (na određeno ili neodređeno vreme) u MŠ "Kosta Manojlović" kao i na zaposlene drugih organa i organizacija koji po bilo kom osnovu rade ili izvode radove u MŠ "Kosta Manojlović".

1.6. Proračun maksimalnog broja ljudi koji se mogu bezbedno evakuisati iz objekta

Prema tehničkim preporukama SRPS Tp21, specifična propusna moć (SPM) za širinu prolaza od 0,92m, iznosi 48-62 osobe/m u minuti, a kapacitet stepeništa širine do 1,1 metar je 220 lica koje mogu da koriste ista.

Broj lica u zgradi se određuje prema nominalnim kapacitetima pojedinih prostorija i uslovima da se ostvari kretanje bez zagubavanja od 3 lica po m^2 površine poda, bilo gde na koridorima evakuacije.

Uzimajući u obzir navedene parametre koji su primenjeni na objektu, može se izračunati maksimalan broj zaposlenih u zgradi.

Maksimalan broj ljudi koji mogu boraviti u objektu MŠ "Kosta Manojlović" je definisan na osnovu površine objekta, spratnosti i dimenzijama prolaza, izlaznih vrata i stepeništa koje povezuju etaže. U ovaj broj ulaze zaposleni i posetioci objekta.

II. ZAVRŠNE ODREDBE

Svi zaposleni u MŠ "Kosta Manojlović" dužni su da se pridržavaju Pravila zaštite od požara.

Nesprovodenje i nepridržavanje propisanih mera, smatra se težom povredom radne dužnosti, pa se ne isključuju prekršajna, krivična i materijalna odgovornost.

Izmene i dopune Pravila zaštite od požara donosi direktor škole, na inicijativu referenta zaštite od požara, a po postupku predviđenim za njegovo donošenje.

Pravila zaštite od požara stupaju na snagu datumom donošenja.

U Beogradu 03.11.2016.

MŠ "Kosta Manojlović"

Natalija Milojević
Direktor:
Natalija Milojević,

UPUTSTVO ZA POSTUPANJE SLUČAJU POŽARA

- Zakonska je obaveza svakog građanina da kada primeti požar pristupi njegovom gašenju tako da time ne ugrožava sopstveni život;
- Istovremeno na adekvatan način upozoriti učenike, zaposlene i ostale o požaru (ručnim javljačem požara ili glasom)
- Požar gasiti, ako je moguće jednovremeno sa više prenosnih aparata za gašenje požara;
- Prilikom gašenja izlazna vrata prostorije moraju biti uvek iza leđa, kako bi se sprečilo da plamen odseče odstupnicu iz prostorije;
- Ako se požar ne može ugasiti treba krenuti u evakuaciju;
- Prije otvaranja vrata treba ih dodirnuti i proveriti da li su topla;
- Ako su topla ne treba ih otvarati, ako nisu otvoriti ih pažljivo i ukoliko na putu za evakuaciju nema plamena i dima treba krenuti ka najbližem izlazu;
- Za sobom zatvoriti vrata prostorije;
- Vrata ne zaključavati jer se može javiti potreba da se morate vratiti u prostoriju ;
- Prilikom evakuacije ne treba trčati, već pogumno, zbog dima, krenuti u napuštanje objekta;
- Za evakuaciju koristiti put i kretati se u smeru koji pokazuju table sa oznakama smjera evakuacije (zelene strelice);
- Nikako se ne vraćati u prostoriju ukoliko ste nešto zaboravili;
- Ukoliko odelo bude zahvaćeno plamenom treba stati, glavu pognuti niže od tela a zatim se kotrljati radi gašenja plamena;
- Kada se izade iz objekta, treba se udaljiti od njega najmanje 10m i u objekat se ne vraćati dok rukovodilac gašenja to ne dopusti;
- Ako se prostorija ne može napustiti zbog plamena i dima na putu za evakuaciju telefonom obavestiti zaposlene ili vatrogasce o mestu gde se nalazite;
- Nemojte odmah otvarati ili razbijati prozor jer može doći do povlačenje dima u prostoriju;
- Ukoliko dim ulazi u prostoriju zbog disanja saviti se što bliže podu;
Kada dim počne ozbiljnije da ulazi u prostoriju i onemoguće disanje napraviti otvor u donjoj zoni prozora (ne tazbijati ga kompletognog). Kroz ovaj otvor treba disati vazduh od spolja

prilog I

LISTA OSNOVNIH PODATAKA U SLUČAJU POŽARA
(Fire safety checklist)

TELEFON VATROGASNE BRIGADE 193

НАЗИВ ОБЈЕКТА ЈЕ ..... M.Š KOSTA MANOJLOVIĆ

АДРЕСА ОБЈЕКТА..... NEMANJINA 9 ZEMUN

ТЕЛЕФОН..... 011 2615223

OBAVEŠTENJA KOJA TREBA PRUŽITI KOD POZIVA BATROGASACA

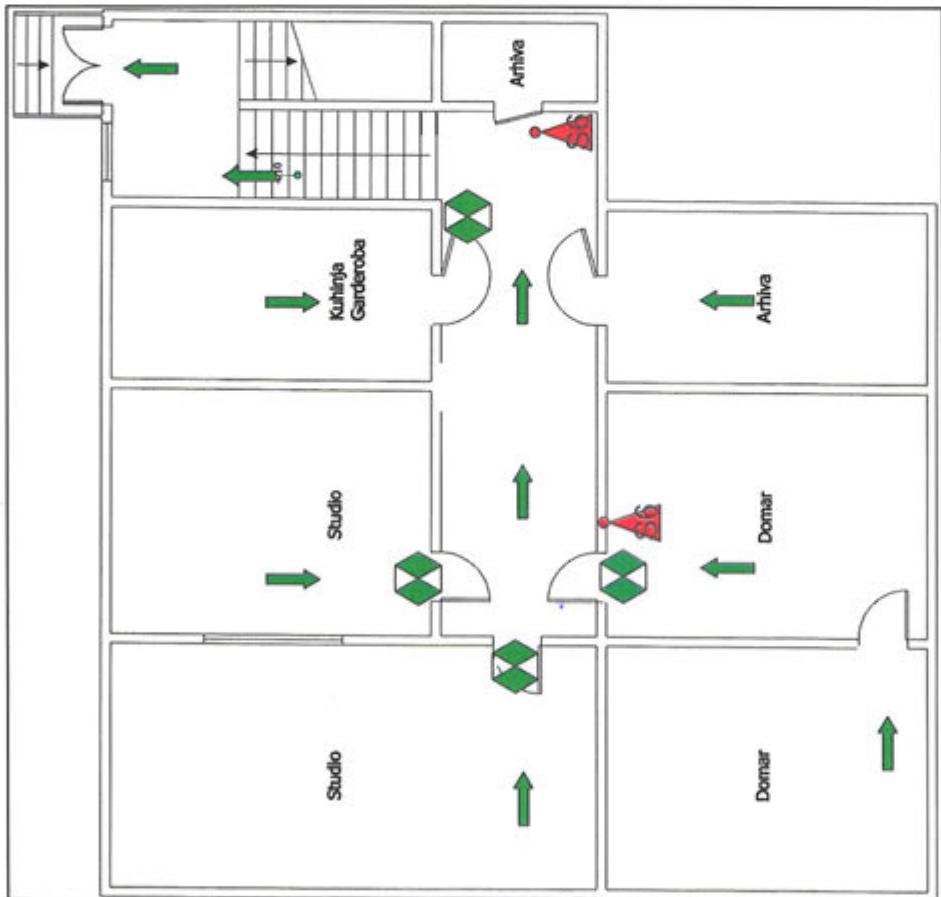
- NAZIV I ADRESA OBJEKTA GDE JE IZBIO POŽAR**
- IME LICA KOJE JAVLJA , FUNKCIJA, TELEFON**
- OBIM POŽARA I ŽARIŠTE**
- DA LI U OBJEKTU IMA LJUDI**

TELEFONI RUKOVODEĆIH I ZAPOSLENIH

DIREKTOR

PLAN EVAKUACIJE - SUTEREN

MŠ "Kosta Manojlović", Nemanjina 9, Zemun

POSTUPAK KOD IZBUIJANJA POŽARA	
POZOVİ	193
ISKLJUČI	STOPKA
ZAVORI	GAS
PUTI	POŽURNI IZLAZ
POTREBI	EVAKVI
SACETAKA I DOLAZAK VATROGASNE JEDINICE	POSTUPAK U SLUČAJU EVAKUACIJE

Bez panike i odlaganja
započnite evakuaciju

Rizikujete ako ostajete tu, napustite
objekat prateći zelene strelice

Pomozite drugima ako je potrebno

Uputite se na zborni mesto
Ne vraćajte se u objekat dok
to ne dobri ovlašćeno lice

Panik lampa

Ručni vatrogasni aparat sa prahom

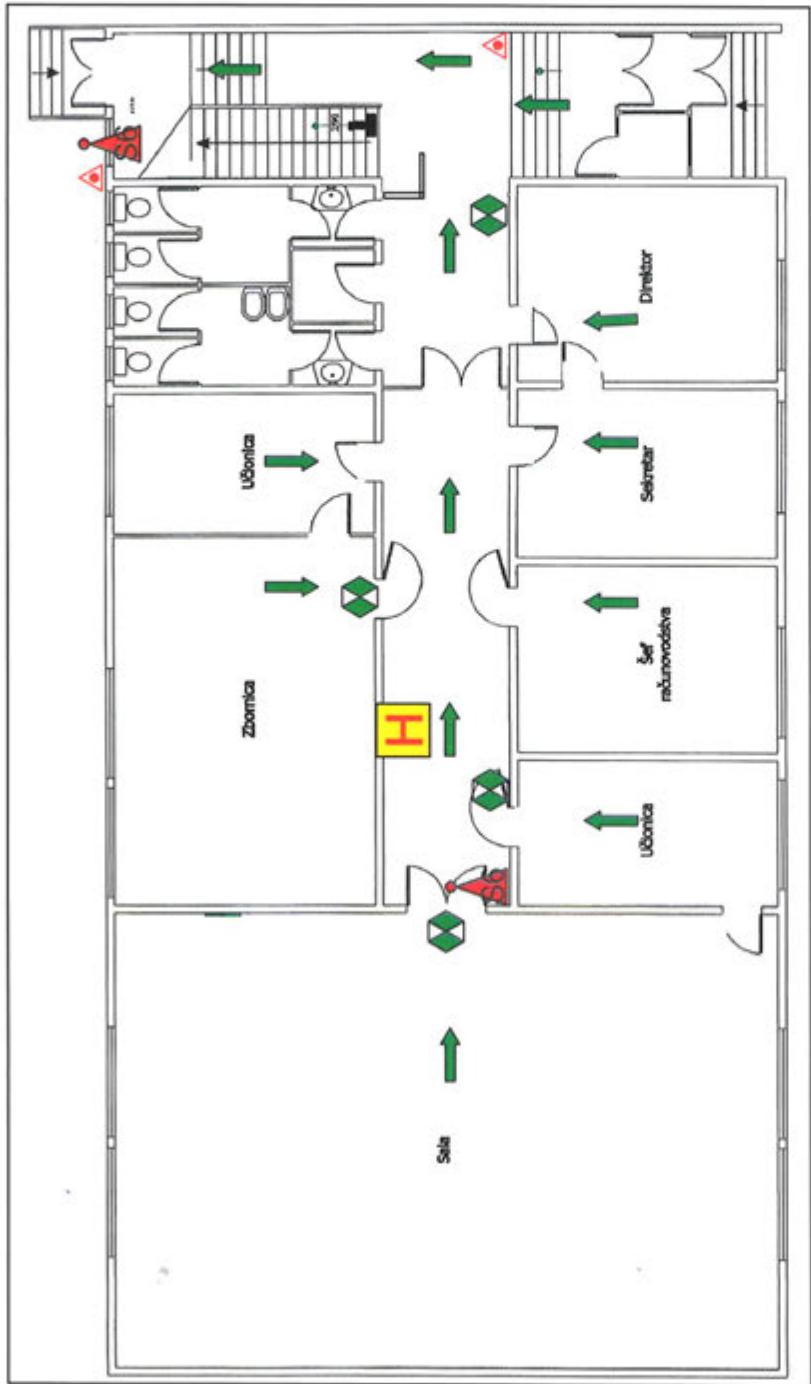

Evakuacija unutar objekta
Zidni hidrant pod pritiskom

Ručni javljač požara

PLAN EVAKUACIJE - PRIZEMLJE -

MŠ "Kosta Manojlović", Nemanjina 9, Zemun

→ Evakuacija unutar objekta

H Zidni hidrant pod pritiskom

△ Ručni javljač požara

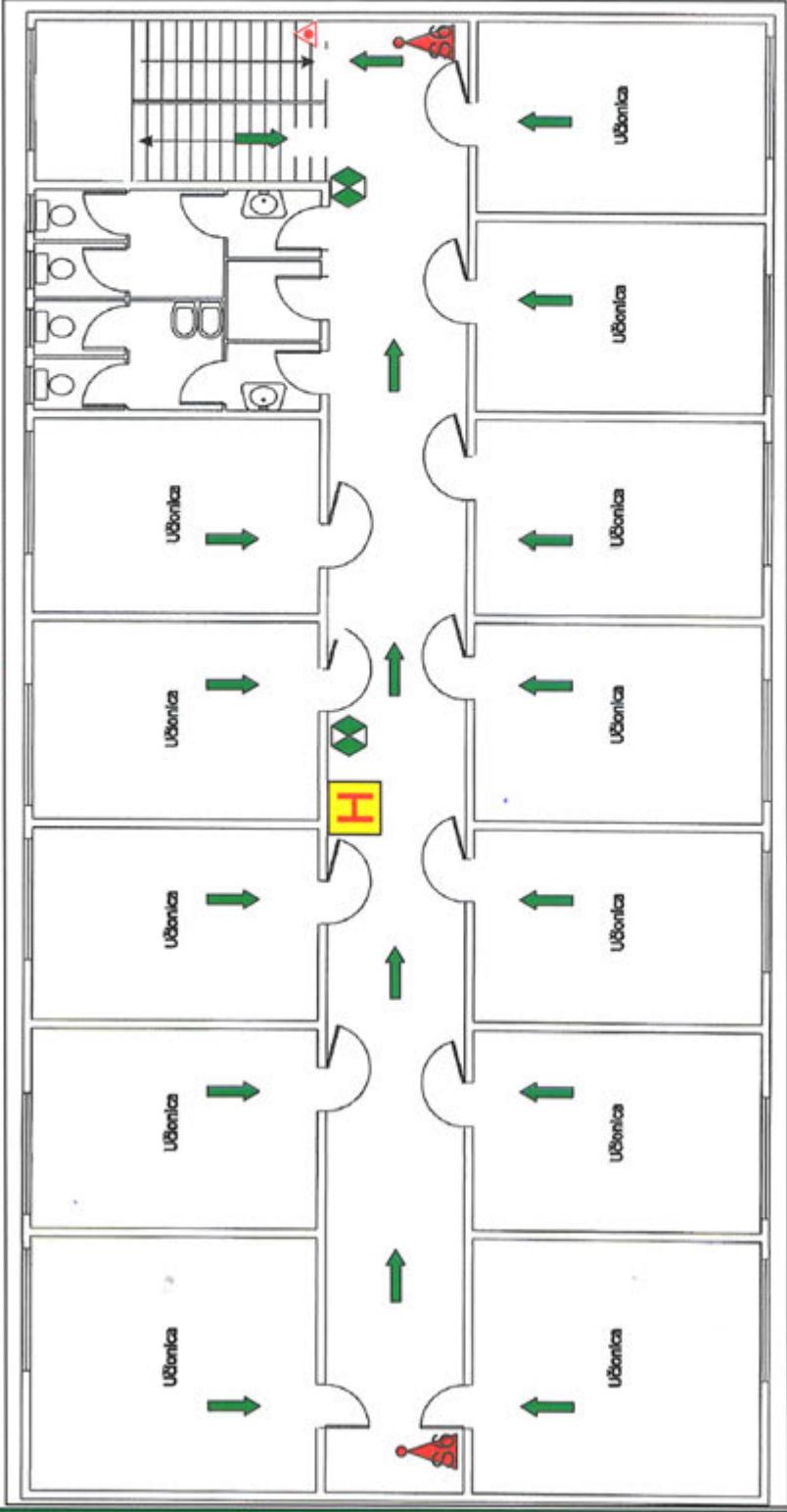
◆ Panik lampa

◆ Ručni vatrogradni aparat sa prahom

POSTUPAK KOD IZBOLJANJA POŽARA	
POZOVI	C 193
ISKLJUČI	SLIOPKA
ZAVORI	GAS
PUTI	POTERNI PUT
UPOTREBI	PRAPARCI
SAČEKAJ DOLAZAK VATROGASNE JEDINICE	
POSTUPAK U SLUČAJU EVAKUACIJE	
Bez panike i odlaganja započnite evakuaciju	↓
Rizikujete ako ostajete tu, napustite objekat preteći zelene strelice	←
Pomozite drugima ako je potrebno	↑
Uputite se na zborni mesto	↑
Ne vratajte se u objekat dok to ne odobri ovlašćeno lice	↑

PLAN EVAKUACIJE

- SPRAT -

POSTUPAK KOD
IZBlijANJA POŽARA

POZOVI
193

ISKRIĆI

ZAVORI

PUTI

POTREBI

SACIJEK DOLAZAK
VATROGASNE JEDINICE

POSTUPAK U SLUČAJU
EVAKUACIJE

Bez panike i odlaganja
započnite evakuaciju

Rizikujete ako ostajete tu, napustite
objekat prateći zelenu strelicu

Pomožite drugima ako je potrebno

Uputite se na zborni mesto
Ne vraćajte se u objekat dok
to ne odobri ovlašćeno lice

MŠ "Kosta Manojlović", Nemanjina 9, Zemun

→ Evakuacija unutar objekta

H Zidni hidrant pod pritiskom

△ Ručni javljač požara

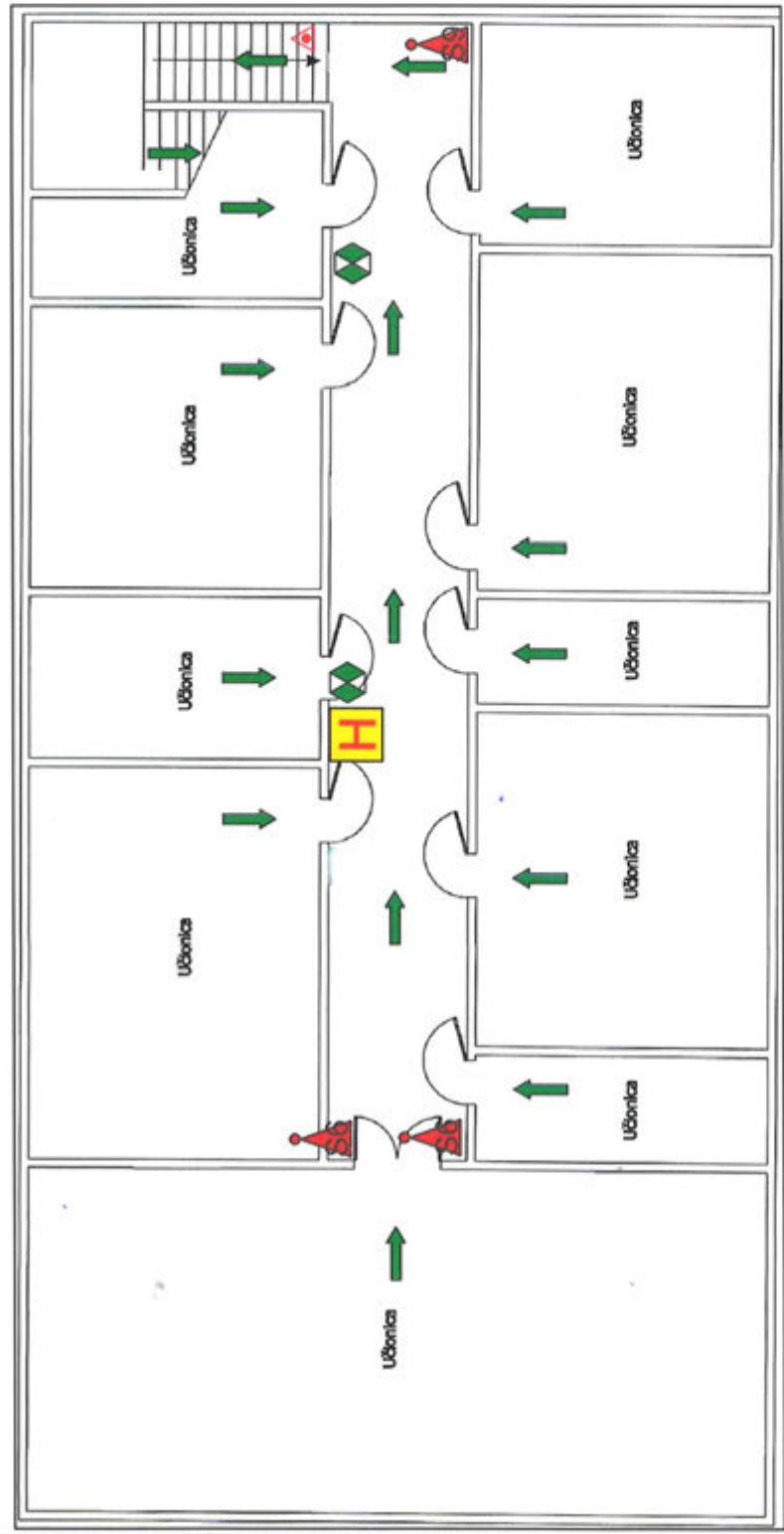
◆ Panik lampa

Ručni vatrogasni aparat sa prahom

PLAN EVAKUACIJE - POTKROVLJA -

POSTUPAK KOD IZBILJAVanja POŽARA	C 193
POZORI	
ISKLJUČI	
ZATVORI	
PUTI	
PODRIJE BI	
SACIKAJ I DOLAZAK VATROGASNE JEDINICE	
POSTUPAK U SLUČAJU EVAKUACIJE	

Bez panika i odlaganja
započnete evakuaciju

Rizikujete ako ostajete tu, napustite
objekat pretež zelene strelice

Pomožite drugima ako je potrebno

Upnite se na zborni mesto
Ne vratajte se u objekat dok
to ne dobini ovlašćeno lice

MŠ "Kosta Manojlović", Nemanjina 9, Zemun

→ Evakuacija unutar objekta

Zidni hidrant pod pritiskom

Ručni javljač požara

Panik lampa

Ručni vatrogasni aparat sa prahom